

Nr 123

Av herr Regnéll m. fl., om upphävande av 3 § lagen med förbud i vissa fall mot rundradioutsändning på öppna havet m. m.

Lagen den 6 juni 1962 med förbud i vissa fall mot rundradioutsändning på öppna havet m. m. antogs vid 1962 års vårriksdag efter långa diskussioner i båda kamrarna. Lagrådet hade uttalat, att något trängande behov av kriminalisering ej föreläge och att med lagstiftning borde anstå. Ordföranden i första lagutskottet förklarade i debatten, att frågans behandling forcerats »vida utöver vad som är brukligt och önskvärt i lagstiftningsfrågor». I debatten påtalades också, att kommittéutredning och remissförfarande inte förekommit i denna principiellt så betydelsefulla fråga.

Enligt lagen (1 §) kriminaliseras i främsta rum att på öppna havet eller i luftrummet däröver använda radioanläggning för rundradiosändning om sändningen »orsakar eller, med hänsyn till frekvens, sändareffekt, plats för anläggningen eller andra omständigheter, kan medföra att radiomottagning i Sverige, Danmark, Finland eller Norge hindras eller störes». Brottet är straffbelagt enligt lagen, oavsett om gärningen begåtts i Sverige eller utanför Sverige. Särskild regel finns om svensk domstols behörighet i dessa fall; därjämte finns vissa åtalsregler.

Lagen stadgar vidare (2 §) utomordentligt vittgående regler om medverkan. Som medverkan räknas exempelvis tekniskt eller ekonomiskt bistånd, tillhandahållande av förnödenheter eller annat bidrag till upprättande och vidmakthållande eller teknisk drift av radioanläggningen, transport till sändarfartyg, deltagande i sändning eller lämnande eller förmedling av uppdrag för sändning.

I en särskild paragraf (3 §) har dessutom insatts straffbestämmelse för den, som i Sverige upprättar eller innehar radioanläggning, avsedd att användas för rundradiosändning på öppna havet eller i luftrummet däröver, liksom för den som utför transport till fartyg, där anläggningen finnes eller på vissa andra angivna sätt främjar sändningen. Straffbestämmelserna gäller också för svensk, som utom Sverige upprättar eller innehar en sådan radioanläggning och för svensk, som inom eller utom Sverige i betydande omfattning lämnar uppdrag för sändningen.

Lagen avsågs skola utgöra ett led i ett internationellt samarbete för att upprätthålla internationella överenskommelser om fördelning av våglängdsfrekvenser m. m. Uppenbart är, att vissa regler kan behöva föreskrivas genom enskilda staters försorg i detta syfte. Den brådska, med vilken 1962

års lag framlades och behandlades, medförde emellertid, att den inte blev samordnad med motsvarande lagstiftning i Danmark, Finland och Norge. Den svenska lagen avviker på åtskilliga punkter från övriga nordiska länders lagar.

Sedan lagen trätt i kraft har det i många sammanhang framgått, att det för allmänna rättsmedvetandet inte är näraliggande att kriminalisera radiosändningar, som inte är tekniskt störande. Den ökade valfrihet, som regionala sändningar innebär, har uppskattats av stora kategorier lyssnare och betraktats som en god komplettering till de monopoliserade sändningarna. Mot lagen anfördes vid dess tillkomst åtskilliga invändningar av folkrättslig natur. Också med hänsyn till upprätthållandet av yttrandefriheten väcker den betänkligheter. I detta sammanhang skall dessa problem inte tagas upp i hela deras vidd.

Redan nu bör dock den för allmän rättsuppfattning särskilt främmande del av lagstiftningen kunna omprövas, som innebär kriminalisering av upprättande eller innehav — till och med utom riket — av radioanläggning avsedd att användas för rundradioutsändning på öppna havet eller i luft- rummet däröver liksom den straffbelägger fullgörande av tjänster för sådan anläggning.

Ur teleteknisk synpunkt kan det inte vara behövt att kriminalisera innehav av vissa anläggningar eller åtgärder, som i och för sig allmänt uppfattas som normala och legala, t. ex. transporter, artistuppträdanden, annonsering. En kriminalisering av själva innehavet av rundradioanläggning — t. o. m. utom riket — ingår inte heller i motsvarande lagstiftning i våra grannländer. Ett upphävande av den ifrågavarande regeln kan därför också ses som ett led i ett nordiskt lagstiftningsarbete.

Det måste vara ett krav i det moderna samhället, där ingripanden av många slag är ofrånkomliga, att dessa ingripanden inte går längre än vad som kan vara absolut nödvändigt.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte för sin del antaga följande lag:

Lag om upphävande av 3 § lagen den 6 juni 1962 med förbud i vissa fall mot rundradioutsändning på öppna havet m. m.

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 6 juni 1962 med förbud i vissa fall mot rundradioutsändning på öppna havet m. m. skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft dagen efter den då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 22 januari 1965

C. G. Regnéll

Sten Sjöholm

Bertil Rubin